

BÁNYÁSZ

A M. N. MUZEUM
KÖNYVTÁRÁBÓL

A Magyarországi Bánya- és Kohómunkások Gazdasági Szövetségének Hivatalos Közlönye.

Felelős szerkesztő:
CSÓKA VENDEL.
Kiadó: **FAJD PÁL.**
Telefon szám: 46.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Salgótarján, Vasút-utca 4. szám.
Megjelenik minden hó 1. és 15-én.

Előfizetési ár 1/4 évre 80 fill. (10.000 K)
Egyes szám ára 16 fillér. (2000 K.)

Egyesülésben az erő.

„A Bányász” 1926. évi október hó 30-án megjelent I. évfolyam 1. számában azt kérte tőletek Magyarország bányamunkásai, hogy gyertek „A Bányász” zászlaja alá és segítsetek a tisztító munkában.

Öt hónap telt el azóta nehéz, fáradtságos munkában, elmondhatjuk, számtalanszor találkoztunk oly súlyos akadályokkal, amelyeket el kellett hárítani az utból, hogy egy pillanatra gondolkodóba ejtett. — Azonban segítségünkre volt a bányamunkások szeretete és biztatása, amely felfrissítette erőnket és játszi könnyedséggel hárítottunk el minden akadályt az utból.

A bányamunkásoknak az a megértése, amellyel nehéz munkánkat kísérte, kötelességünk tette, hogy beváltuk ígéretünket, amelyet lapunk első számában tettünk. Eljutottunk munkánkban odáig, hogy most már azt mondhatjuk, megalkottuk a Magyarországi Bánya- és Kohómunkások Gazdasági Szövetségét. Amint lapunk legutóbbi számában jeleztük, a m. kir. belügyminiszterium 190.322/1927. B. M. VII. szám alatt jóváhagyta szövetségünk alapszabályait.

Az alapszabályok jóváhagyásával a bányamunkásság oly magaslatra jutott, amely magaslatot Magyarországon még eddig egyetlen szervezet sem ért el. A magyar munkásmozgalomban a bányamunkások az uttörői a helyes irányba terelt, igazi munkásmozgalomnak. A magyar bányamunkások az elsők, akik felismerték a változott idők és viszonyokat, szakítottak a régi szervezeti formákkal, mert belátták, hogy ma már nem lehet a régi, agyoncsépeelt jelszavakon nyargalni.

Sajnos, a bányamunkások számtalanszor voltak már abban a helyzetben, hogy saját bőrükön tapasztalták és megszenvedték szervezetük helytelen utakon való haladását. Számtalan esetben pocsékolták el harci energiájukat azért, mert a magas politika így kívánta, da azért a bányamunkások ezrei nyomorogtak tovább.

A bányamunkások haladnak ahoz az irányhoz, amely a kenyérért folyó harcban nem mindig viszi kenyértörésre, hanem okos taktikával igyekszik biztosítani a munkásság részére szükséges létfenntartási eszközöket. Félreértések elkerülése végett, nehogy a

félre magyarázó művészek belekapaszkodhassanak, ki kell jelentenünk, hogy a létfenntartási eszközöket úgy értelmezzük, hogy az egy művelt munkás igényeinek megfelelően.

A sztrajk fegyverét csak abban az esetben kívánjuk használni, amikor már más eszközökkel eredményt elérni nem lehet. Azonban akkor is körültekintünk, hogy az ellenség nem várja-e felkészülve.

Nem akarunk olyan harcokat provokálni, mint volt a legutóbbi tatányai vagy salgótarjáni, akkor csinálni sztrajkot, amikor az csak a harcoló munkásságot sujthatja. Az ilyen harcok csak a munkásság rovására vannak, mert egyrészt a vállalatokat nem sujtja, mert oly időben csinálták, amikor a vállalatok már úgy is el akartak bocsájtani munkásokat, csak nem találták meg a formát, hogy lelketlenségük ne legyen olyan szembeötlő. — Másrészt, a magukat munkásvezetőknek nevező egyének újabb anyagot kaptak, hogy életüket meghosszabbíthassák. Ugyanis, amikor a harc elbukott, akkor oda álltak és tele torokkal kiabálták, hogy az osztályharcot folytatni kell.

A munkásság részére ez újabb megpróbáltatást jelentett, mert kiélezték a helyzetet a munkás és a munkaadó között. A legsúlyosabb veszteség azonban a munkást abban érte, hogy elvesztette harci erejét és tekintélyét s most már az ilyen harc után nem volt abban a helyzetben, hogy sérelmeit oly formán orvosolhassa, amint ezt a harc előtt megtette.

Mi nem mondunk le a sztrajk fegyveréről, mi mindenkor élni fogunk ezen harci eszközzel, amikor a munkásság jogos érdekei ezt megkívánják, vagyis más eszközökkel nem tudunk eredményeket elérni. Azt azonban nem fogjuk megengedni, hogy egyes emberek egyéni érdekeiért, vagy hatalmi tébolyban szenvedők politikai ambícióinak a kielégítése érdekében a munkásságot meggondolatlan sztrajkba vezessék. — Mi a sztrajkot a munkásság kezében a leghatalmasabb fegyvernek tartjuk, azonban az csak úgy hatalmas, ha azt megfelelőképpen használja.

Ezt a munkát folytattuk eddig Salgótarján vidékén, ezt a munkát fogjuk tovább folytatni az egész ország bá-

nyatelepein. Mindenütt hirdetni fogjuk a munkásság között, hogy megértéssel lehet bajainkat orvosolni, ugyancsak megértéssel tudjuk elérni azt, hogy a munkást egyenrangúnak tekintsék az ország valamennyi polgárával.

Erre a munkára kell tömörülni az egész ország bányamunkásainak, meg kell szervezni minden bányászt, fel kell világosítani mindenkit, ebben a táborban van a helye minden józanul gondolkozó munkásnak.

Harsogjuk a fülekbe, hogy az egyesülésben az erő. Egyesült erővel törünk a győzelem felé.

Kik kapnak falusi kislakás építő segélyt?

Az Orsz. földrendező, illetve földosztó bíróság többé kevésbé befejezte munkáját. Nincstelen, lakás nélküli munkások többen jutottak a földbirtok rendező bíróság útján házhelyhez. A házhelyek a legnagyobb részt ki vannak osztva. A házak megépítése költségek hiányában a legnagyobb részben szünetel. A kislakások megépítésére a kormány előirányzott egy összeget, amely összegnek a szétosztása a közeljövőben fog megtörténni. Erre vonatkozólag a kormány rendeleteket bocsájtott ki, amelyről e helyen kívánjuk tájékoztatni az érdekelteket.

A belügyminiszter rendelete a falusi kislakás építési akcióról: Szitovszky Béla belügyminiszter a falusi kislakás építési akció hatósági támogatása ügyében a törvényhatóságok első tisztviselőjéhez rendeletet intézett, amelyben közli, hogy a főszolgabíró fogja községenként kijelölni a kölcsönosztó bizottságok elnökét. A községi jegyző feladata lesz a községben házhelyhez jutottakra vonatkozó pontos adatokat összegyűjteni, az anyaghitel utalványokat az érdekelteknek kézbesíteni, a kiutalt összeget átvenni és a Fakszal elszámolni. Végül a kamatokat és a törlesztési részleteket átvenni. Azokban a városokban, amelyekre az akció szintén kiterjed, az említett feladatokat a polgármester, illetve a kijelölt tisztviselő fogja ellátni.

A kormány a falusi kislakás építési akció lebonyolításával a falusi kislakás építési szövetkezetet (Fakszot) bízta meg. A Faksz a földreform eljárás során házhelyhez jutottak közül a közalkalmazottak kivételével azokat, akik legjobban rászorultak támogatásra, kedvező feltételű hosszabb, vagy rövidebb lejáratú építési anyaghitel nyújtása által kívánja segíteni abban, hogy családi házukat felépíthessék. A Faksz a következő háromfajta anyaghitelt fogja az építkezni szándékozó házhelyhez jutottaknak nyújtani: Legfeljebb 1500 pengőig (18.750 papírkor.) terjedhető évente 4%-kal kamatozó, legkésőbb 20 év alatt visszafizetendő, jelzálogilag biztosítható, elsőhelyen bekebelezhető hitel. Legfeljebb 640 pengőig (8.000.000 papírkor.) terjedhető 4%-évi kamat mellett nyújtott, 3 évnél nem hosszabb idő alatt, évente egy

vagy két egyenlő részletben törlesztendő, jelzálogilag biztosítható, első, vagy második helyen bekebelezhető hitel. Legfeljebb 400 pengőig (5.000.000 papírkorona) terjedhet, egy évnél nem hosszabb időre szóló, 4% kamat mellett nyújtott bekebelezhető, vagy megfelelő kezességgel biztosított hitel.

A 640 és 400 pengős hitel a közalkalmazottak kivételével az összes házhelyhez jutottak, 1500 pengős hitelt pedig csak azok a házhelyesek kaphatják, akik földnélküli mezőgazdasági munkások, vagy három holdnál nem nagyobb közterülettel rendelkező hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárva.

1500 pengős és 640 pengős hitelben nem fognak részesülni a nőtlenek, a hajadonok, a gyermektelen nős férfiak és gyermektelen özvegyek. A gyermekes családapák és gyermekes özvegyek között a sorrend a gyermekszám alapján állapíttatik meg. Azok a házhelyesek, akik anyaghitelt óhajtanak kérelmezni, aziránti kérelmüket a községi előjáróságoknál kell, hogy benyujtsák. A kérelmek kizárólag a községi előjáróság útján díjtalanul rendelkezésre bocsájtandó űrlapokon nyújthatók be.

A fenti megszorítások közé egy egész csomó vidéki bányamunkás is besorozható, ezért felhívjuk szaktársainkat, hogy akik építkezési hitelt igényelnek, kísérik figyelemmel az előbbi rendelkezéseket, illetve a rendelkezések alapján megindítandó további eljárásokat.

A bányatársulatok megvonták a nyugdíjasok eddigi szénjárándóságát.

A nyugdíjasok és özvegyek szénrel való ellátása állandóan nagy vitákra adott alkalmat: a bányagazgatóság és a munkásság bizalmiférfiai között. A bányagazgatóság a nyugdíjasoknak adott szénrel mindég mint jótékony adományt kezelte, a bizalmiférfiak pedig állandóan, mint járándóságot kérték.

Amikor a bányatársulattárak központosításáról szóló rendelet tervezet megjelent, a szövetségünk a rendelet kifogásánál nyomatékossan felhívta a népjóléti minisztert, valamint a bányatársulatok képviselőinek figyelmét arra a körülményre és kifejezetten kérte, hogy a lakást, fűtést, világítást a népjóléti minisztérium által megállapított nyugdíjak mellett továbbra is rendeletileg szabályozzák. Sajnos a munkásság ezen jogos kívánsága nem talált kellő megértésre, bár a vállalatok képviselői egy legutóbbi ankéton oda nyilatkoztak, hogy fenntartják a jogot maguknak arra vonatkozólag, hogy meddig fogják folyósítani a lakást, fűtést, világítást.

Altig egy pár hete annak, hogy ezen kijelentésünk elhangzott, máris megdőbbsenve értesülünk arról, hogy a vállalatok megvonták a szénjárándóságot, ami a nyugdíjas munkásság és özvegyek között óriási kétségbeesést váltott ki, mert hiszen a népjóléti miniszter által a rendeletben szabályozott nyugbéréket még meg sem kapták, máris elvonták tőlük azt a csekély kis segítséget, amellyel szomorú helyzetükön még valamit enyhítettek. De ha megkapnák is a népjóléti miniszter által előírt nyugdíjakat, akkor is azok oly kis összegek, hogy teljesen lehetetlen pótolni azokat, amelyeket a megvont szénjárándósággal elveszítettek.

Szövetségünk vezetősége a tudomására jutott adatok alapján behatóan foglalkozott a nyugdíjasok szorongatott helyzetével és elhatározta, hogy a legmesszebb menő küzdelmet folytatja a nyugdíjasokat ért sérelem elhárítására.

Ezen a helyen kívánjuk megjegyezni, hogy a nyugdíjasok kétségbeesett helyzetét valami ismeretlen alakok megint, a multhoz képest kihasználták, gyűjtést rendeztek a nyugdíjasok között azzal a jelszóval, hogy visszaszerzik az elvesztett jogaikat. Minden olyan akciót, ami a szegény nyugdíjasok javára szolgál csak helyeselnünk, azt azonban, hogy a nyomorba jutott nyugdíjasokat még ilyen és ehhez hasonló eszközökkel zsarolják meg, a leghatározottabban elítéljük. Ha valaki a nyugdíjasokon segíteni akar, ám az hozzon annyi áldozatot, amennyit az ilyen ügy elitézése igényel, de ne bántsa az amugy is nyomorgó munkástársak filléreit.

A salgótarjáni bányagazgatóság gyászja.

A zuhogó nagy esőben, f. hó 28-án, hétfőn délután fél 5 órakor temették nagy részvét mellett Nagy Elemér bányafőmérnököt, a kisterenyei bányüzemek üzemvezetőjét. A 35 éves főmérnök, a bányász szakban igen kiemelkedő szakember volt, aki 8 év óta nagy tevékenységet fejtett ki a Salgótarjáni Köszénbánya Rt. szolgálatában. Az igen egyszerű életmódot élő főmérnök egy pár napi influenzás betegség után tüdőgyulladásban, f. hó 26-án éjjel halt meg. Temetésén a bányagazgatóság, a tisztviselői kar, a salgótarjáni összes cserkész csapatok, rendőrség, katonatisztek és vasutasok testületileg vettek részt és a társulati bányász zenekar kíséretével, valamint a Salgótarjáni Iparos és Szövetségünk dalkarának közreműködésével kísérték ki a halottat a temetőbe.

A munka joga.

A napilapok arról adnak hírt, hogy március 18-án Mezei Gyula vasesztergályost, a Ganz-Danubius hajógyár kőbányai uti telepén munkából kijövet, a többi munkások megverték. Mezei Gyula az esetet a rendőrségen feljelentette, mire a rendőrség hét munkást, név szerint: Károlyi Géza, Bukó Gyula, Rahovics Pál, Frey József, Schöninger Béla, Kovács István, Kolbmüller Ernő és Loposeansz Emil vasesztergályosokat le tartóztatták. Az eljárást magánosok elleni erőszak illetve felbujtás és hatóság elleni erőszak büntette miatt folytatják ellenük és átkísérték őket az ügyészség fogházába.

A napilapok különféle képen foglalkoznak az esettel, mindegyik a maga pártállása szempontjából bírálja el. Azonban mindegyik bele esik abba a hibába, hogy politikai szempontból igyekszik a maga igazát bizonyítani. Ebben a bizonyításban azután versenyeznek az egymás megrágalmazásában és megfélemlítésében azokról a szerencsétlen munkásokról, akik ezen rágalom hadjáratot a külvilágtól elzárva kénytelenek végigszenvadni, ugyanakkor családjaik a legnagyobb nyomornak néznek elébe.

Mi ehhez a kérdéshez tisztán szervezeti és gazdasági szempontból kívánunk hozzájárulni, mi akik mindenféle politikai párttól függetlenek vagyunk és a munkásság gazdasági szervezését tűztük ki célul.

Ismét egy fényes bizonyíték, amely törekvéseinket igazolja. Elérkezett az ideje, hogy a munkásság tisztán lássa, mint vezetik a nyomornak, börtönnnek a jóhiszemű munkásságot csak azért, mert így vélik vezetőik a saját politikai hatalmukat biztosítani. A múlt időben ez gyakori eset volt. Éppen a Ganzgyárban történt 1913-ban, ugyancsak verekedésből kifolyólag munkabeszüntetés, amelyen 4762 munkás vett részt és összesen 104764 munkanapot vesztek a munkások és minden eredmény nélkül vették fel a munkát. Azonban a harc befejezése után 120 munkás továbbra is munkanélküli maradt és nagy része hónapokon keresztül volt kereset nélkül.

Számtalan sztrájk volt abból kifolyólag, hogy valamely munkás nem akart a szak-

Geológia.

Írta: Mostyénán József.

(Folytatás.)

Devon korszak rétegeit agyag, márgás palák, konglomerátok, helyenkint mészkövek s főképp vörös homokkővek alkotják. Északi Pennsylvánia petróleum tartói, sós vizei és földgázai a felsődevon homokkővek üregeiben vannak. A szárazföldi növényzetben az ősharaszok és őskorpafű felék mellett már az ősi fenyők is feltűnnek amit kövesült törpéi bizonyítanak. Állatvilágában a Toll koralokkal együtt az ősrákok is letűnőben vannak; a páncélos és zománcos halak fejlődésük tetőpontját érte el.

Karbon, vagy kőszén korszak. E korszakban Földünk a tengerek rovására évezredekken át terjeszkedett, nagy rázkódásoknak kíséretében. Az alaphegységet megemelve óriási gyűrődések keletkeztek, a földkéreg ezen mozgását kőszénbányáink mutatják.

Az elhalt foraminiférák mészhéjából a tengerekben leülepedett mészs-iszaphoz keletkeztek óriási hegyek: Oroszországban, Északamerika nyugati részében, az Alpésekben és Sziléziában. A visszavonuló tengerek nyomában keletkezett terjedelmes mocsarak helyén rohamosan fejlődött a növényvilág: kalamitesz (surló) 30 m magasságra nőtt, páfrányok hatalmas őserdők képezték.

A rengeteg erdős mocsarak elkorhadó növényzete egymásra halmozódva tőzeg telepek létesültek, melyeket az átömlő tengerek iszapréteggel letakart; a többször megismétlődött s mintegy 100-150 millió év folyamán elszene-sedve, szolgáltatja az emberiségnek, az ipar terén nélkülözhetetlen fűtőanyagát a kőszén.

Innét nyerte e korszak: kőszén, vagy karbon nevét. A karbon-korszak növényvilágában csupa virágtalan: haraszok, surlók, páfrányok, néhány fajta tülevelű él. Az állatvilágból: skorpiók s százlábuak az őserdőt lakják, a mocsarakban pedig páncélos ősbékák, őssalamandrák és a krokodilushoz hasonló arheogozaurusznak nevezett kétélű állatok.

A permi szisztéma konglomeratumos és agyagos üledékei tele vannak szárazföldi növény és állatmaradványokkal. Az őblők helyein gipsz és kősótelepek vannak, a meszek és dolomitok tengeri eredetűek, a mély tengerek életéből bőven tartalmaznak állati maradványokat. Földünk déli féltékén: Ausztrália, Kelet-India és Dél-Afrikában uralkodó jégkorszak, a növényvilágot egészen megváltozt-

tatta. A permi korszakban jelenik meg az első magasan kifejlődött gerinces, csúszó-mászó állat, mintegy másfél méter hosszú krokodilusféle állat, amely a gyíkok, krokodilusok és a dinoszauruszok sajátosságait egyesíti magában.

Középkor rétegeit dolomit, homokkő, mészkő, márga és agyagpalák alkotják, gipsz, só és szén is váltakozva fordul elő. Flórája és faunája erősen fejlődött az előző korokhoz képest. A növényvilágban a fenyőfélék, tehát igazi fák erdeje váltja fel a surlók rengetegjét. A kor alkonyán a virágos növények, az úgynevezett zárvatermő magasabb rendű növények jelennek meg. Az állatvilágban: a tengerekben a halsugarak (hexacoralliém) koralok és ammoniteszek lépnek a fejlődés előterébe, míg az előzőkor tengereit benépesítő állatai visszaesést mutatnak. A csigák és kagylók több ezer fajtára különülnek el. A halak között megjelennek az első csontos fajtái. Legnagyobb fejlődés a szárazföldi állatvilágban volt, a hüllők (reptiliák) a szárazföldön, a vízben és levegőben urai e kornak és oly óriási természetűek, amilyen nagy állatok azóta nem voltak még a földön. A geológiai középkor három periódusra: 1. triasz, 2. jura, 3. kréta korszakra oszlik.

(Folyt. köv.)

szervezetbe beiratkozni azért, mert nem akart a szociáldemokrata pártnak tagja lenni. — Nincs joga egyetlen pártnak sem ahhoz, hogy a munkásság gazdasági szervezetét kisajátítsa a maga részére. A munkásság gazdasági szervezete arra kell, hogy szolgáljon, amely a munkásság lét kérdését igyekszik stabilizálni, a munkaviszonyokat megjavítani, a munkabérek az életstandarra fel-emelni, emberséges bánásmódot teremteni és az elért eredményeket megtartani.

A munkás egyedül áll a világban, minden panaszával bizalommal kell, hogy fordulhasson szervezetéhez, ott minden politikai hátsó gondolat nélkül abban a munkásban a munkást lássák, aki az ő sérelmét akarja orvosoltatni.

A legnagyobb lelketlenség az, amit egyes, magukat munkásvezéreknek tartó egyének elkövetnek a munkásság jóhiszemű bizalmával. A fálnak vezetik a munkásokat és azután szemérmetlenül oda állnak és azt mondják, hogy a munkásság ki van szolgáltatva a hatalom birtokosainak. Azt azonban elhallgatják, hogy ők tisztában voltak már jó előre a következményekkel, azonban azzal a gondolatnal csinálják, hogy hátha sikerül és akkor ők verik a mellüket, hogy ők a munkásság igazi képviselői. Azzal azután már nem törődnek, hogy hány ember szabadsága, nyomorúsága és hány szerencsétlen gyermek éhezése árán jutottak a hatalomhoz.

A legfőbb ideje már, hogy a munkásság is kezd tisztán látni és nem ül fel azon ugratásnak, amellyel a lelketlen vezérek igyekeznek beugratni.

Nekünk, bányamunkásoknak már számtalanszor volt alkalmunk tapasztalni, hogy a régi bányamunkásszövetség rendesen akkor vitt harcba, amikor előre látható volt a bukás. Azonban a vezéreknek nem volt bátorságuk a tömegnek megmondani az igazi helyzetet, mert féltették népszerűségüket. — Nem törődtek azzal, hogy ez által több száz és ezer családot nyomorba kergettek. Amikor azután a harc kudarcra végződött, akkor mindég keresett bűnbakot, vagy egyes személyt, vagy munkáscsoportokat, akiket odaállítottak és kitették őket a munkásság megvetésének. Ezáltal elérték, hogy a munkásság között egyenlenséget teremtettek és elvonták a figyelmét a munkásságnak a vezérek lelketlenségéről, ugyancsak elvonták a munkásság figyelmét a vállalatok kapzsiságáról is.

A legfontosabb ebben a kérdésben a munkásság jobb léteért folyó harc eszközeinek a biztosítása. Ebben a kérdésben nem ismerünk kiméletet, szembe szálunk mindenkivel, aki ehhez hozzá nyúl, nem engedjük, hogy a munkásság kezéből ezt a fegyvert kiússék. A sztrájk fegyverére a munkásságnak szüksége van, azonban a sztrajkot akkor fogjuk használni, amikor a munkásnak a munkaviszonyát, bérét kell javítani.

Nem engedjük azonban a sztrajkot politikai töke kovácsolására felhasználni. Elmult már az az idő, amikor a munkásságot vezényszóra lehetett megállítani, most már megkérdezi a munkás, hogy miért álljon ő meg. Viszont mikor a munkaviszony és a munkabér megjavításáért folyik a harc és a munkásság azt fogja látni, hogy csak sztrajk árán tudja a harcot győzelemre juttatni, akkor alkalmazni fogja.

Ezeket a szempontokat szíveleljék meg az illetékesek. Nem lehet ezt a kérdést verekedéssel elintézni, hanem szívós szervezéssel kell a munkásság előtt bemutatni a maga

A JELENKOR LEGJÓBB TÖRTÉNETI ANYAGA

Eternit

CSAK AZ „Eternit” VEDSZÓVAL JELÖLT LAP VALÓDI.
ETERNIT-MŰVEK HÁTSCHER LAJOS BUDAPEST, ANDRÁSSY ÚT 23. CIGÁR-NYERGES ÚJFALU

Eláruló helyek: Bogenglück Ignác vas-, bőr- és festékárú kereskedése, Salgótarján. — Kun Testvérek épületi és építőanyagok raktára, Kisterenye.

meztelenségében a kapzsi vezetőknek a lelketlenségét, akik szerencsétlen munkásokat küldenek verekezésbe, börtönbe, ők pedig a háttérbe meglapulva várják, mikor fölözhetik le a munkások nyomorúságát.

A munkásság gazdasági szervezete olyan szikla vár, amely felette áll minden politikának és a munkásság gazdasági megjavítását célzó zászlót tűzte ki.

Tömegek a járásbíró-ságnál.

A salgótarjáni járásbírói épület az utóbbi időkben oly nagy látogatásnak örvend, amelyre még Salgótarján lakossága alig emlékszik. Nagy tömegek hívták fel figyelmüket arra, hogy ellátogassunk a salgótarjáni járásbírói épületre, hogy milyen ügyekkel vannak elfoglalva a hivatásukat teljesítő bírók. Megdöbbenve állapítottuk meg, hogy a nyomorgó bányamunkások vannak beidézve, akik valamelyik falusi kis kereskedőnél családjaik részére hiteleztek.

Megkérdeztük egyik másik ügyvédet, hogy mi az oka annak, hogy most az utóbbi időben olyan nagy tömegeivel indítanak keresetet a hitelező kereskedők tartozóik ellen? Egész egyszerű rövid választ kaptunk, amelyben az állott: Jaj uraim, megkezdődött a szanálás, megbízóink attól félnek, hogy elbocsájtják a munkásokat és nem lesz kin behajtani a kintlévő tartozásokat.

Tehát egyszerűen ennek tudható be, hogy ilyen tömegesen látogatják a salgótarjáni járásbírói épületet. Az oda beidézettekhez fordultunk kérdésekkel, kétségbeesve mondták el, nem-hogy a fennálló tartozásokat tudnák fizetni, hanem annak a veszélynek vannak kitéve, hogy még inkább szaporodni fog az adósságuk, mert hiszen allig keresnek valamit a redukált műszakok mellett. Az egyik várakozó bosszankodva huzott ki a zsebéből egy csomó fizetési cédulát. Sorba mutogatta, hogy minden hónapban milyen összegeket vontak le tőle. Egyik fizetési cédulán 20-25 pengőt, a másik fizetési cédulán ennél is többet vontak le.

A fenti eset nagyon hű magyarázatot szolgál a munkásság jelenlegi és az elmúlt évek gazdasági helyzetéről. Tudjuk azt, hogy a tartozásokat meg kell fizetni. A kereskedőknek is szükségük van arra az összegre, csak csupán azon csodálkozunk, hogy miért éppen a legszorongatóbb időben állnak elő követeléseik behajtásával miért nem várnak egy jobb időre, amikor a munkásság kidolgozhatja rendesen a munkanapokat? A vége ugyanis csak az marad a dolognak, hogy a végrehajtó ugyan kikézbesheti a letiltásokat, levonni való összeg a kifizetést csekély előlegeken kívül ugysem marad. Tehát csupán felesleges költségekkel terhelik a munkástársakat.

Magyarország bánya- és kohó-munkásaihoz!

Kedves munkástestvéreim!

Engedjétek meg, hogy én, aki 15 éve köz-
tettek mozgok, szívvel-lélekkel a tietek va-
gyok és mindig érdekeinkért harcoltam, pár
sorban felhívjam figyelmeteket arra, hogy
sorsunk jóra fordulása saját gyors elhatáro-
zásunktól függ.

Azt hiszem nem fontos, hogy jelen sor-
kat Kis Péter vagy Nagy János írta-e épen
azért nem fogjátok rossz néven venni, ha
továbbra is az ismeretlenség homályában
maradok és ezen soraimtól eltekintve a jö-
vőben is csak mint közvitéz kívánok jólé-
tünkért harcolni.

Sohasem tartottam helyesnek azt, hogy a
munkások gazdasági helyzetét a politikától
nem tudták függetleníteni.

Hiszen nem kell hozzá sok magyarázat,
józan ésszel mindenki elképzelheti, hogy a
kettőt egész szépen el lehet egymástól vá-
lasztani anélkül, hogy bárkinek a politikai
meggyőződésébe bele kellene gázolni.

És hogy mennyivel könnyebb egy szak-
egyesületnek a munkások gazdasági érdekei-
ért küzdeni, ha az egyesület mentesíti ma-
gát a politikától, azt rövid pár hónap alatt
megmutatta a „Salgótarjáni szakegyesület.”
Hogy az egyesület a töke ellen harcol, az
egy pillanatig sem kétséges, de akkor, ami-
kor bármely vitás kérdésben a töke és a
munkásság képviselői egymással leülnek tár-
gyni, egymásban nem a politikai ellenfelet
látják és ez már fél győzelmet jelent a mun-
kasképviselők részére.

A politikai jogok gyakorlásának is meg-
vannak a maga időszakai és persze kívána-
tos, hogy a munkásság itt is egységes fron-
tot alkosson, de ez mindig legyen független
a gazdasági kérdésektől. Én azt tartom —
és ezt minden józan gondolkodású ember el
fogja ismerni, — hogy mindenkinek joga és
kötelessége az életben képességei szerint
elhelyezkedni, de joga is van munkájáért
azt az ellenszolgáltatást elvárni, mit mun-
kája után méltán megérdemel. De, hogy el-
helyezkedése, esetleg javadalmazása politi-
kai pártállásától függjön, ezt már jogtalan-
ságnak tartom és épen azért, ha egy hatal-
mas, kiépített szakegyesület, mely a politi-
kától mentesen, kizárólag gazdasági, jóléti
szempontokat tartva szem előtt, veszi fel a
küzdelmet a töke ellen, kell, hogy teljes
diadalt arasson.

No meg akkor, amikor egy egyesület ve-
zetősége távol tartja magát a politikától és
minden idejét csakis a munkástársai garda-
sági helyzetének kedvező megoldására for-
dítja, úgy ez a munka csak eredményes le-
het. Mert ha belesodródik a politikába, úgy

vajmi kevés idő jutna a fontosabbik részre. Már pedig munkástestvéreim, a politikából — legalább is nekünk — nem lehet megélni. Nekünk a teljesített munkáért megérdemelt bérre stb. van szükségünk.

Egy szerencsés véletlen folytán sikerült hozzájutnom a Salgótarjánban megjelenő „A Bányász” című szaklap eddigi példányaihoz és mást nem tehetek, mint szívem egész melegével üdvözlöm azon bátor szakértársaimat, kik nem törődve a rájuk zúduló piszkolódásokkal, megküzdve a kezdet nehézségeivel, Salgótarján környéki munkástársaink segítségével megkezdheték azt az építő munkát, mely idővel minden körülmények között az ország bánya- és kohómunkásainak teljes megelégedését és jólétét fogja eredményezni.

Munkástestvéreim! Ezen építő munka gyorsasága a mi elhatározásunktól függ. — Hogy rossz hasonlattal éljek, hány embert ismertünk már, kiknek együtt volt már a pénzük és még mindig nem merték kis házukat felépíttetni, de amikor végre mégis elhatározták magukat és megbízták az építőmestert az építéssel, házuk egy-kettőre tető alá került.

Látjátok munkástársaim, a salgótarjániak háza már fölépült. Rövid pár hónapi működés után sziklaszilárdan áll a salgótarjáni szénmedence felett és annyi szép eredményt ért el eddigi rövid működése alatt, hogy az építőmesteri oklevelet az egyesület az ország összes bánya- és kohómunkásaitól kiérdemelte.

Fel tehát szaktársaim! Ki kell vennünk a részünket az építő munkából és ha mielőbb teljes jólétet, megelégedést akarunk élvezni, úgy az egész vonalon csatlakoznunk kell a nekünk megmutatott alap kiépítéséhez, hogy mielőbb előttünk lássuk az ország bánya- és kohómunkásainak igazi bástyáját.

Bizom bennetek munkástársaim, hogy szavaim nem hiába hangzottak el.

Csákány.

Rég óta érzett hiányt fog a SINGER-varrógép részvénytársaság április havában újból megnyíló fióküzlete kielégíteni. — Az újonnan megnyíló Singer-fióküzlet Salgótarjánban, Fő-utca 75. szám alatt (a róm. kath. templommal szemben) létesül, ahol ezentúl újból kaphatók lesznek a sokáig nélkülözött Singer varrógépek, Singer alkatrészek, Singer tűk, Singer fonál, Singer olaj, stb.

Hangszer eladás.

Egy jó karban levő, teljesen felszerelt szobacimbalom azonnal eladó. Bővebbet: H. T. Kács Andrásnál Baglyasálja, Sára-telep.

Az angol szakszervezeti törvényt módosítják.

A magyar munkásság előtt is már ismeretes, hogy Angliában vannak kialakulva a legegészségesebb szakszervezeti mozgalmak, amelyek már évtizedek óta törvényeken alapszanak. A legutóbbi bányász-sztrajkkal kapcsolatosan az angol kormány tervbe vette a szakszervezeti törvény megreformálását. Ezzel a tervvel kapcsolatosan megindultak az érdekeltek között a tárgyalások, hogy előkészítsenek egy megfelelő törvényjavaslatot, amelyet az ottani alsóház elé terjesszenek, törvényre emelése végett. A fent jelzett tárgyalások alapján elkészült a törvényjavaslat, amelyről „az alábbi londoni tudósítás számol be.”

Hosszas tárgyalások és alkudozások után elkészítették az Angol szakszervezeti törvény módosítására vonatkozó kormányjavaslatot, amelyet már a legközelebbi napokban a parlament elé terjesztenek. A javaslat megtiltja az általános sztrajkot, mint összeesküvést, továbbá a csoportos sztrajk őrskéket és a szakszervezeti tagok kényszer megadóztatását, politikai pártok, vagy szervezetek támogatása céljából.

A szakszervezeteken belül, csak önkéntes politikai megadózás lehetséges. A közalkalmazottak szakszervezeteinek megtiltják a csatlakozást olyan szakszervezeti blokhöz, amelynek politikai színe van, vagy amelyik politikai működést fejt ki. A fenti tudósítás lényegére még vissza fogunk térni.

Kerületi összvezetői ülés Salgótarjánban.

F. évi március 25-én, pénteken délelőtt 10 órakor összvezetői ülést tartottak a salgótarjáni kerületi helyicsoportok.

Az összvezetői ülés a szanálás kérdésével és a nyugdíjas bányamunkások lakás és tüzelő szerrel való ellátása kérdésével foglalkozott.

Napirend előtt Csóka Vendel titkár bejelenteti, hogy a m. kir. belügyminisztérium az egyesület módosított alapszabályait jóváhagyta, amely szerint az egyesület új címe: A Magyarországi Bánya- és Kohómunkások Gazdasági Szövetsége. Bejelenti egyben, hogy a titkárság megkezdte az előmunkálatokat az alapszabályok értelmében az ország többi bányatelepein is és felszólította az ottani bányamunkásokat, kezdjék meg a szervezési munkálatokat s küldjenek a központba értesítést, hogy a csoportok megalakítására szükséges intézkedéseket tegyék. Jelentheti egyúttal már számtalan telepen megindították munkástársaink a szervezés munkáját, mely szépen halad előre.

A szanálás kérdésében Csóka titkár jelenti: A legutóbbi időben a felmondások nem voltak olyan nagy mérvűek, mint az a

multban volt, azonban a munkanapok száma a baglyasi oldalon kevesbedett, szemben a mult havi munkanapok számával. Ez leginkább annak tudható be, hogy a szén elhelyezésénél az utóbbi időben darabos szén nem igen tudtak elhelyezni, leginkább csak a téglagyáraknak szükséges aprószenet. — Még a téglagyárak sem indultak meg teljes mértékben, azonban a beérkezett információk szerint a jövő hónapban esetleg némi javulás fog beállni. Ugy látja, nagyobb rázkódástól, vagyis újabb szünetektől nem kell tartani, mert az üzemek nagyrészt már leszállították munkáslétszámukat annyival, amennyivel a folytatólagos üzemet biztosítani tudja.

A munkabeosztásnak ez a formája a munkásság között nagy elégedetlenséget szült, mert a redukált munkanapok alatt kereshető összeg nem elegendő a legszükségesebb élelmiszer szükségleteknek a beszerzésére sem. Ennek tudatában a Szövetség központi titkársága beadvánnyal fordult a kormányhoz, amelyben felsorolta a munkásság súlyos helyzetét s arra kérte a kormányzatot, hasson oda lehető leggyorsabban, hogy a munkásságnak munkaalkalmat teremtsen, amely által lehetővé teszi létfontosságának biztosítását.

Továbbá jelenti, hogy a salgótarjáni kerületben e bányavállalat megvonta a nyugdíjas munkásoktól a tüzelőszert kiszolgáltatását. Ugyancsak a Rima telepén a nyugdíjasokkal olyan körözüvényt irattak alá, mely szerint amennyiben a vállalatnak a lakásra szüksége van, úgy egyszeri felszólításra köteles a nyugdíjas a lakást elhagyni. Ebben a kérdésben a központi titkárság javasolja a vezetőségnek, foglalkozzon a dologgal és adjon a titkárságnak utasítást a fenti panaszok orvoslásának az elintézésére.

Az összvezetői ülés többek hozzászólása után utasítja a központi titkárságot, járjon el a kormányzatnál, ugyancsak a kerület országgyűlési képviselőjénél, hogy a szanálás kérdésében sürgősen intézkedjen. A nyugdíjasok ügyében pedig mindaddig, amíg a nyugdíjárulékot nem emelik olyan arányban, hogy abból a lakás és tüzelőszert beszerzését fedezni tudják, hagyják őket lakásukban és nyújtsák továbbra is a szénjándékokat.

Ujból megnyílik
április havában

a

SINGER
fióküzlet

Salgótarjánban,

Fő-utca 75. szám alatt

a r. kath. templommal szemben.

KESZLER ÁRPÁD
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
SALGÓTARJÁN. Fő-utca 480.

A legolcsóbb bevásárlási forrás arany, ezüst és kő különlegességekben és órákban. Kedvező részletfizetés.

Vessék örök aranyat és ezüstöt a legmagasabb árban. Minden áram vásárolt óráért 5 évi írásbeli jótállást vállalok. — — — Órajavítások műhelyemben pontosan eszközöltek.

Hirdessen

A Bányász-ban.